

Heers - Dreef en Kloosterstraat
Bureauonderzoek / Archeologienota

S A N D E R J A N S E N

417

Amsterdam 2017
VUhs archeologie

De serie *Zuidnederlandse Archeologische Notities* is een uitgave van VUHbs archeologie, Amsterdam

COLOFON

Opdrachtgever: Vlaamse Maatschappij voor Sociaal Wonen
Project: Heers – Dreef en Kloosterstraat
Uitvoerder: VUHbs archeologie (OE/ERK/Archeoloog/2015/00004)
Plaats documentatie: VUHbs archeologie
Projectcode: 2017A22
Erkend archeoloog: Martijn Bink (OE/ERK/Archeoloog/2015/00005)
Coördinaten:
 noordwest: 212.393 / 159.405
 noordoost: 212.979 / 159.405
 zuidwest: 212.393 / 158.886
 zuidoost: 212.979 / 158.886
Provincie, gemeente: Limburg, Heers

Status: defintief
Datum: januari 2017
Auteur: S. Jansen MA
Illustraties: S. Jansen MA

ISBN: 978-90-8614-380-1
Relevante thesaurihermen:
 bureauonderzoek

©VUHbs archeologie, Amsterdam, januari 2017
De Boelelaan 1105
1081 HV Amsterdam

INHOUD

I	INLEIDING	4
	1.1 Kader en motivatie	4
	1.2 Plangebied en geplande werkzaamheden	5
	1.3 Verstoorde zones	6
	1.4 Archeologische voorkennis	7
	1.5 Doel en vraagstelling van het onderzoek	7
2	CONCLUSIE	9
	2.1 Samenvatting voor een gespecialiseerd publiek	9
	2.2 Samenvatting voor een niet-gespecialiseerd publiek	9
3	LITERATUUR	10
4	FIGURENLIJST	11
5	TABELLENLIJST	11
BIJLAGEN		
1	Overzicht van archeologische perioden	
2	Geplande werkzaamheden	

I INLEIDING

I.1 KADER EN MOTIVATIE

In het kader de wegeniswerken en landschapsherinrichting heeft VUhs archeologie een archeologisch bureauonderzoek uitgevoerd voor het plangebied te Mechelen-Bovelingen. Dit plangebied is gelegen in de gemeente Heers en omvat (een deel van) de Pepingenlaan, het Begijnenpad en een openbaar domein temidden van deze straten. Op deze locatie worden voetpaden aangelegd en zal het centraal gelegen grasveld worden heringericht. Hierbij is het mogelijk dat eventueel aanwezige archeologische resten in de bodem zullen worden verstoord.

Het onroerend erfgoed decreet van 12 juli 2013, artikel 5.4.1 stelt dat bij de aanvraag van een omgevingsvergunning voor stedenbouwkundige handelingen met ingreep in de bodem in een plangebied dat niet gelegen is in een archeologische zone, opgenomen in de vastgestelde inventaris van

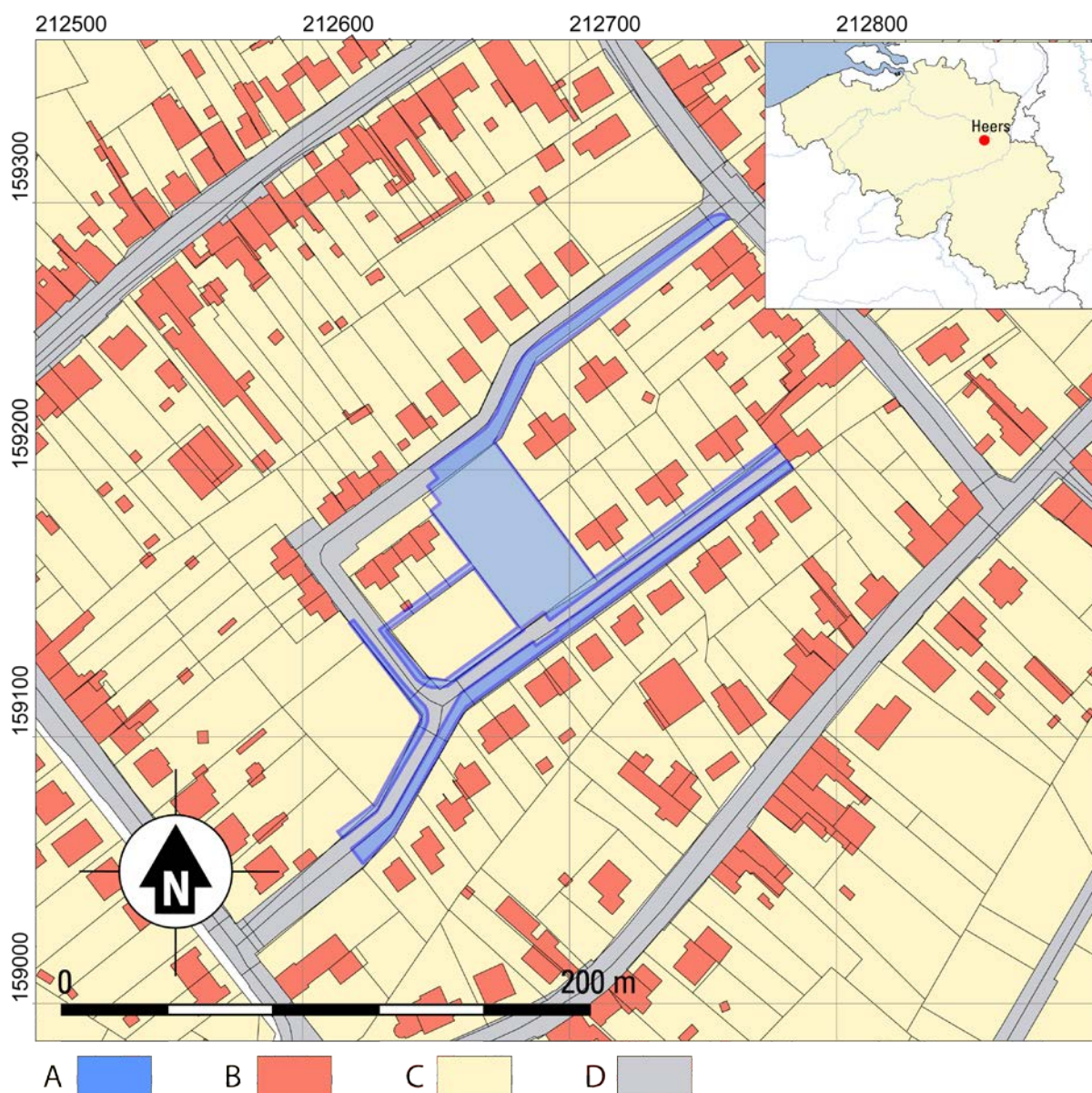

Fig. 1.1. Heers – Dreef en Kloosterstraat Plangebied op kaart van de gemeente Heers en de locatie van het plangebied in België (situatie voor nieuwbouw). A. Plangebied, B. Bebouwing, C. Perceelsgrenzen, D. Verharde wegen.

archeologische zones of in een beschermde archeologische site, een archeologienota wordt toegevoegd wanneer de totale oppervlakte van de ingreep in de bodem 1000 m² of meer beslaat en de totale oppervlakte van de kadastrale percelen waarop de vergunning betrekking heeft 3000 m² of meer bedraagt. Het plangebied en de oppervlakte van de ingrepen overschrijden deze criteria (zie 1.2). Het plangebied is niet gelegen in een zone waarin geen archeologische erfgoed meer te verwachten valt.

1.2 PLANGEBIED EN GEPLANDE WERKZAAMHEDEN

Het plangebied bestaat uit (een deel van) de Pepingenlaan en het Begijnenpad en een tussengelegen stuk openbaar domein in de gemeente Heers. Hier is de afgelopen jaren nieuwbouw geplaatst. Deze werkzaamheden zijn uitgevoerd voorafgaand aan de inwerkingtreding van het Onroerenderfgoeddecreet. Bij aanvraag van de bouwvergunning is destijds geen archeologisch onderzoek afgedwongen.

De Pepingenlaan verbindt de Kloosterstraat in het zuidwesten met de Dreefstraat in het noordoosten. Vanaf de Kloosterstraat beginnen de werkzaamheden bij de Pepingenlaan huisnummer 24, 60 m richting het noordoosten. Bij huisnummer 18 bevindt zich een splitsing. De Pepingenlaan buigt hier af naar het noordwesten. Richting het oosten loopt het Begijnenpad, met een lengte van circa 150 m. Na 60 m buigt de Pepingenlaan af naar het noordoosten, waar het na 200 m op de Dreefstraat aansluit. Verder bestaat het plangebied uit een centraal gelegen grasveld met een oppervlakte van circa 2125 m², welke is gelegen tussen de Pepingenlaan en het Begijnenpad. Ten slotte wordt een strook van circa 40 m bestrating aangelegd tussen de Pepingenlaan en de westzijde van het centraal gelegen grasveld.

De werkzaamheden zijn aangegeven op de werkkaarten verstrekt door de VMSW. De kaarten zijn te vinden als bijlage 2.

zone	werkzaamheden	diepte
Pepingenlaan	Aanleg voetgangerspad	0,3 m onder maaiveld
	Aanleg gras en beplanting	0,3 m onder maaiveld
	Plaatsen bomen	1 m onder maaiveld
Begijnenpad	Aanleg voetgangerspad	0,3 m onder maaiveld
	Plaatsen bomen	1 m onder maaiveld
	Aanleg parkeervakken	0,3 m onder maaiveld
Centraal grasveld	Aanleg gras en beplanting	0,3 m onder maaiveld
	Aanleg hagen	0,3 m onder maaiveld
	Aanleg voetgangerspad	0,3 m onder maaiveld
	Aanpassen talud	n.v.t. (ophogen)
	Plaatsen bomen	1 m onder maaiveld
Strook tussen bebouwing	Aanleg voetgangerspad	0,3 m onder maaiveld

Tabel 1.1. Heers – Dreef en Kloosterstraat Overzicht van de geplande werkzaamheden per straat.

Wegeniswerken

In totaal worden zes stroken van voetgangerspaden aangelegd. Deze stroken verschillen in lengte, de breedte varieert tussen 2 – 4 m. In de uiterste zuidwestelijke hoek van het plangebied bevindt zich aan de noordzijde van de Pepingenlaan een strook van 15 m. Deze strook wordt aangesloten op de bestaande toestand. Na 30 m wordt weer een nieuwe strook aangelegd van circa 100 m, die de hoek om gaat en in noordelijke richting ophoudt bij een nieuw aan te leggen straat. In de zuidwestelijke hoek wordt ook aan de zuidzijde van de Pepingenlaan het voetgangerspad op het bestaande pad aangesloten. Deze zuidelijke strook is circa 220 m lang en loop van de Pepingenlaan tot het einde van het Begijnenpad. Ook aan de noordelijke zijde van het Begijnenpad wordt een nieuw voetgangerspad aangelegd over een lengte van circa 107 m. In de meest westelijke zone hiervan worden (over een lengte van circa 23 m) acht parkeerplekken ingericht. Op de splitsing tussen de Pepingenlaan en de

Begijnenstraat wordt aan de noordelijke zijde een voetgangerspad aangelegd, die vervolgens tussen de huizen doorloopt richting de westzijde van het centrale grasveld. Ten slotte wordt een voetgangerspad aangelegd in de noordoostzijde van het plangebied, aan de zuidzijde van de Pepingenlaan.

Herinrichting

Het grasveld te midden van de Pepingenlaan en het Begijnenpad wordt heringericht, met bijvoorbeeld een speelpleinfunctie. Hiervoor worden drie zit- of stapplateaus, acht rijen met hagen en vijf bomen geplaatst. Het bestaande talud wordt enigszins verlegd om beter in het landschap te passen. Op dit talud worden een trap en een glijbaan geplaatst. Tevens wordt langs het grasveld een voetpad aangelegd die de Pepingenlaan in het noorden en het Begijnenpad in het zuiden met elkaar verbindt.

Verder worden langs de wegen enkele bomen of groenstroken met bomen geplaatst. In het zuidwesten van het plangebied wordt aan de zuidzijde van de Pepingenlaan, naast een voetgangerspad, een groenstrook aangelegd met gras en een zestal bomen. Daar op aansluitend worden aan de zuidzijde van het Begijnenpad op het voetgangerspad acht bomen geplaatst. In het noordoosten van het plangebied wordt aan de zuidzijde van de Pepingenlaan eveneens een groenstrook aangelegd met acht bomen.

De oppervlakte van het plangebied bestaat in eerste instantie uit het centrale grasveld (circa 2125 m²). Daarbij komen de aan te leggen voetpaden (circa 2450 m²). Zodoende komt de totale oppervlakte van het plangebied uit op circa 4575 m².

Doordat de oppervlakte van het plangebied groter is dan 3000 m² en de oppervlakte van de bodemingreep groter is dan 1000 m², is het volgens het nieuwe archeologiedecreet nodig een archeologienota bij de vergunningsaanvraag te voegen.

Kadastrale gegevens

Mechelen-Bovelingen 11de afdeling, Sectie B

457g⁴ / 464g / 464h / 464k / 464l / 457v⁴ / 457w⁴ / 457x⁴ / 457y⁴ / 518v / 518w / 518x / 518y / 518z / 518a² / 518b² / 518c² / 518d / 518d² / 518e² / 518f² / 518g² / 518h² / 518k² / 518l² / 528x / 532c / 534f

Tabel 1.2. Kadastrale gegevens gemeente Heers – Dreef en Kloosterstraat

I . 3 VERSTOORDE ZONES

Het plangebied is mogelijk verstoord door de constructie van de bestaande wegen en rioleringsleidingen. In tabel 1.3 is per straat aangegeven wat de verstoringen zijn en hun diepte. Bij de aanleg van de straten mag rekening worden gehouden met een verstoring van circa 0,3 m onder het maaiveld. De bestaande riolering is gelegen onder de bestaande wegen (DWA) en deels onder de aan te leggen voetpaden (RWA). Daarbij loopt ook een rioleringsleuf langs de oostelijke zijde van het centrale grasveld. Op deze locaties is de bodem tot minimaal 1 m onder het maaiveld verstoord. Ten behoeve van de aanleg van de voetpaden wordt circa 0,3 m afgegraven. Dit betekent dat, ook op de locaties waar de bodem niet door rioleringswerken is verstoord, enkel de recente bouwvoor wordt geroerd.

zone	verstoring en locatie	diepte	opmerking
Pepingenlaan	Straat	0,3 m onder maaiveld	
	Riolering	minimaal 1 m onder maaiveld	
Begijnenpad	Straat	0,3 m onder maaiveld	
	Riolering	minimaal 1 m onder maaiveld	
Centraal grasveld	Riolering	minimaal 1 m onder maaiveld	

Tabel 1.3. Heers – Dreef en Kloosterstraat. Verstoorde zones per straat.

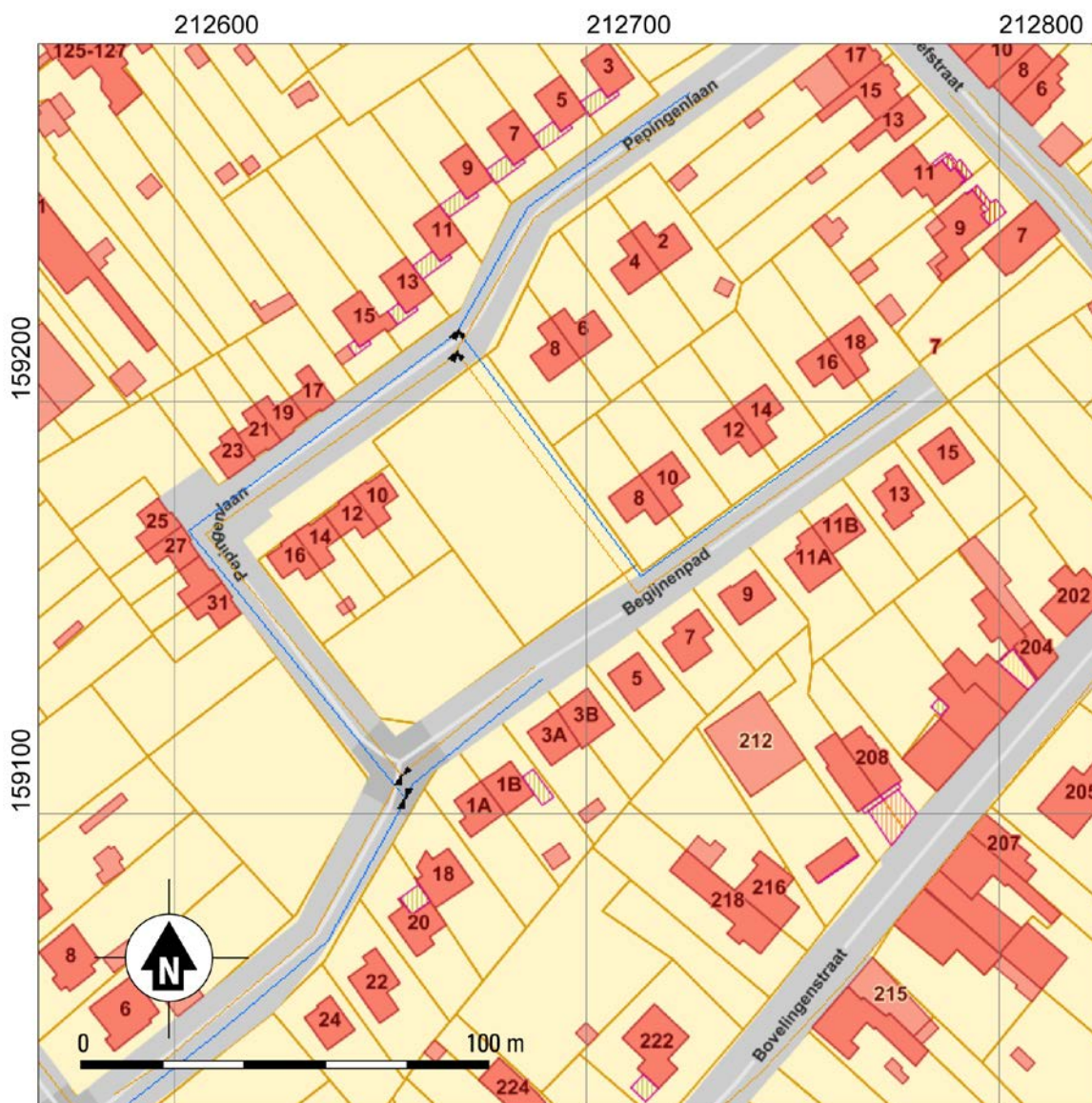

Fig. 1.3. Bestaande rioleringsbuizen binnen het Plangebied Heers – Dreef en Kloosterstraat op de kadastrale kaart van de gemeente Heers Bron: geopunt.be. Oranje lijn: Droogweerafvoer (DWA), Blauwe lijn: Regenwaterafvoer (RWA).

I.4 ARCHEOLOGISCHE VOORKENNIS

n.v.t.

I.5 DOEL EN VRAAGSTELLING VAN HET ONDERZOEK

Het doel van het archeologisch onderzoek als geheel is het opsporen en in kaart brengen van de eventueel in het onderzoeksgebied aanwezige archeologische vindplaatsen. Allereerst dient door middel van het bureauonderzoek aan de hand van bestaande bronnen informatie verworven te worden over bekende of te verwachten archeologische resten en/of sporen.

I.6 IMPACT OP ARCHEOLOGISCHE RESTEN

Uit bovenstaande gegevens blijkt dat de geplande werkzaamheden slechts een zeer beperkte impact hebben op het eventueel aanwezige archeologische erfgoed. Alleen het planten van in totaal 27 bomen zal eventuele archeologische resten verstoren. Daarnaast zijn de kavels en wegen binnen het gebied reeds verstoord door de nieuwbouw en aanleg van de wegenis inclusief riolering en andere kabels en leidingen. Een eventueel archeologisch onderzoek op de betrokken terreinen zal hierdoor niet leiden tot kenniswinst.

De Code van Goede Praktijk (versie 2.0) stelt dat wanneer na analyse van de geplande bodemingreep, met één doorslaggevend argument met betrekking tot de landschappelijke ligging, de historische beschrijving of de bespreking van eerder uitgevoerd archeologisch onderzoek kan worden aangetoond dat:

1. er geen archeologisch erfgoed (meer) aanwezig is,
2. de werken waarvoor een vergunning moet worden aangevraagd nooit impact hebben op het eventueel aanwezig archeologisch erfgoed,
3. een archeologisch onderzoek op de betrokken terreinen in kwestie nooit zal leiden tot kenniswinst,

volstaat dat het bureauonderzoek een beperkte invulling krijgt. Dit betekent dat het plangebied niet integraal onderzocht hoeft te worden. Een rapportage van het landschappelijke, historische en archeologische kader is hierdoor niet zinvol. Deze worden daarom in dit bureauonderzoek niet nader beschreven.

2 CONCLUSIE

Binnen het plangebied vindt een herinrichting plaats. Op basis van bovenstaande (1.2 en 1.3) gegevens kan gesteld worden dat archeologische vindplaatsen in het plangebied reeds verregaand verstoord zullen zijn. De geplande werkzaamheden reiken voorts merendeels niet diep genoeg om eventueel aanwezige archeologische resten ter plaatse te verstoren of te vernietigen. Gezien de aard van de geplande werkzaamheden en de relatief beperkte ingreep ter plaatse is hier geen verder archeologisch onderzoek nodig.

2.1 SAMENVATTING GERICHT OP EEN GESPECIALISEERD PUBLIEK

In het plangebied vinden binnen een oppervlakte van circa 4575 m² enkele bodemingrepen plaats. Naast dat de bodem binnen het plangebied reeds grotendeels verstoord is, brengen de meeste ingrepen geen schade toe aan het eventueel aanwezige bodemarchief. Een integraal onderzoek naar het plangebied en een rapportage naar het landschappelijke, historische en archeologische kader zijn in navolging van de Code van Goede Praktijk (versie 2.0) onnodig. Ter plaatse is geen verder archeologisch onderzoek nodig.

2.2 SAMENVATTING GERICHT OP EEN NIET-GESPECIALISEERD PUBLIEK

Bij de geplande werkzaamheden binnen het plangebied is sprake van een zeer beperkte verstoring van de bodem. Bovendien is de omgeving al grootschalig vergraven in het kader van de bouw en de aanleg van wegenis. De verwachting is daarom dat archeologisch onderzoek geen kenniswinst zal opleveren. Verder archeologisch onderzoek is hier niet nodig.

3 L I T E R A T U U R

n.v.t.

Websites

<https://geo.onroenderfgoed.be>

<http://www.geopunt.be>

<http://www.integraalwaterbeleid.be>

<https://inventaris.onroenderfgoed.be>

<http://ngi.be>

<http://www.onroenderfgoed.be>

4 FIGURENLIJST

Figuur nummer	Type	Onderwerp	Aanmaakschaal	Aanmaakwijze	Datum
1.1	Kadastrale kaart	Locatie onderzoeksgebied	1 : 25.000	Digitaal	2-1-2017
1.2	Kadastrale kaart	Ligging riolering	1 : 12:500	Digitaal	2-1-2017

5 TABELLENLIJST

Tabel 1.1. Geplande werkzaamheden.

Tabel 1.2. Kadastrale gegevens.

Tabel 1.3. Verstoorde zones

BIJLAGE I OVERZICHT VAN ARCHEOLOGISCHE PERIODEN

begin	einde	periode
1789 na Chr.	- heden	Nieuwste Tijd
1500 na Chr.	- 1789 na Chr.	Nieuwe Tijd
1200 na Chr.	- 1500 na Chr.	Late Middeleeuwen
900 na Chr.	- 1200 na Chr.	Volle Middeleeuwen
430/450 na Chr.	- 900 na Chr.	Vroege Middeleeuwen
275 na Chr.	- 430/450 na Chr.	laat-Romeinse tijd
69 na Chr.	- 275 na Chr.	midden-Romeinse tijd
57 voor Chr.	- 69 na Chr.	vroeg-Romeinse tijd
250 voor Chr.	-57 voor Chr.	Late IJzertijd
475/450 voor Chr.	-250 voor Chr.	Midden IJzertijd
800 voor Chr.	-475/450 voor Chr.	Vroege IJzertijd
1050 voor Chr.	-800 voor Chr.	Late Bronstijd
1800/1750 voor Chr.	-1050 voor Chr.	Midden Bronstijd
2000/2100 voor Chr.	-1800/1750 voor Chr.	Vroege Bronstijd
5300 voor Chr.	-2000 voor Chr.	Neolithicum
9500 voor Chr.	-5300 voor Chr.	Mesolithicum
tot 9500 voor Chr.		Paleolithicum

